

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية (ديات)

عاقله (۳)

جلسه ۵۸

استاد مهدی حجازی

عاقله

جنایت حرّ بر عبد:

- نظر مشهور: اگر شخص حرّ جنایت خطایی بر عبد وارد کرد، دیه بر عاقله است.
- قیل: در این فرض، دیه به عهده عاقله نیست؛ زیرا اصلاً دیه وجود ندارد؛ بلکه قیمت عبد است.

قاعده کلی در ضمان عاقله:

عاقله متحمل دیه می‌شوند اگر تلف شده، انسان و حرّ باشد:

- اگر تلف‌کننده مکلف باشد: اگر جنایت خطایی بود دیه بر عاقله است.
- اگر تلف‌کننده صبی یا مجنون باشد: مطلقاً دیه بر عاقله است.

محدوده ضمان عاقله:

در اینکه عاقله جنایات مافوق موضحه را ضامن است، اختلافی نیست؛ ولی در مادون آن اختلاف است که اطلاق مصنف، هر دو را شامل می‌شود؛ ولی قول أشهر این است که فقط مافوق موضحه را ضامن است به دلیل اصل برائت.

عاقله ذمی:

ذمی، عاقله خودش است و اگر عاجز از پرداخت دیه بود، امام علیه‌السلام عاقله او خواهد بود و تعلیلی که برای عاقله بودن امام علیه‌السلام آورده‌اند (که کافر چون جزیه می‌دهد شبیه عبد است)، مورد اشکال و نظر است.